

ROMÂNUL

REDACTIA
SI ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi numărul 1
INSERȚIUNILE
se primesc la administrație
și se taxează după listă.
MANUSCRIPTELE NU SUNT
INAPUZĂ

Un om uitat!

În vălmășagul luptelor politice rareori mai ne aducem aminte de cei morți. Preocupările zilnice de ordin material ne-au îndepărtat gândurile noastre de la idealismul care a trecut o format tărâna noastră de viață.

Comemorăm date istorice apropiate, dar uităm pe aceia cari au pus o piatră la temelie a țării ce s'a înfiptuit.

Datorii de recunoștință chiamă gândurile noastre în trecut către acei cari au știut să dăde în sufletele atâtor generații idealul redemptării.

Cel care a cântat în zilele de furtună din anul 1848, cel care a desfășurat larg steagul și au pornit pe urma lui milioane de români de pretutindeni, cântând renumitul marș „Deșteaptă-te române”, acela zace astăzi singuratic și uitat.

Trecând zilele trecute prin Brașov, orașul de cultură, în școlile căruia cea mai mare parte a românilor din Ardeal și-au făcut cele dintâi studii în românește, ca o aducere aminte a timpurilor când pe furis noi tinerii studenți ne strecuram cu flori legate în tricolorul nostru, până la mormântul poetului luptător, m-am dus să-l văz și astăzi.

Nici o floare nu-i umbrea mormântul părăsit, nici o mână pioasă nu aruncase peste espedeia lui flori de recunoștință.

Părăsit și uitat așa l-am găsit pe cel care știuse să ridice mulțimile și cu adâncă părere de rău mi-am spus, că și Andreiu Mureșanu are soarta tuturor acelor uitați, care s'au jertfit pentru ideale...

Nota aliaților către România.

Ocupându-se de nota pe care, după rețutarea d-lui Clerk, consiliul suprem a hotărât să o trimeată României, ziarele franceze scriu: „Această notă este concepută în termeni moderați și e de tendință conciliantă. Ea trece în revistă diferitele chestiuni asupra cărora subsistă divergențe de vederi între guvernul român și guvernele aliate. Ea explică deosebi motivele cari i-au făcut pe aliați să ceară românilor să primească garanția minorităților. Nota conferinței anunță numirea unei comisii speciale însărcinată să facă inventariul rechizițiilor făcute de armata română de ocupație în Ungaria. Chestiunea rechizițiilor rămâne în suspenzie până în clipa în care rezultatele lucrărilor acestei comisii vor fi parvenit conferinței. Consiliul suprem face cunoscut în afară de aceasta că guvernul lui Friedrich nu-i pare că răspunde la aspirațiile națiunii ungare și că prin urmare nu-i dispus să trateze cu el. În fine documentul insistă asupra inconvenientelor cari rezultă pentru România din faptul că n'a semnat încă tratatul cu Austria”.

Regina Maria în Elveția.

Landeszeitung din Elveția dă știrea următoare: „Luni după amiază a sosit Regina României cu automobilul în castelul Rolle pentru a putea vizita institutul de creștere a copiilor. La ceai a stat regina o oră cu d. și dna Carmal. După aceea a plecat cu simplonul la Lausanne”.

Sfințirea liceului „Traian Doda” din Caransebeș.

Serbarea de inaugurare a liceului „Traian Doda” s'a desfășurat Duminică trecută, cu deosebită pompă și avânt. N'a fost numai o serbare a orașului, ci a graniței întregi.

Edificiul pompos, cum puține sunt, răsfărgea, în mijlocul picurilor de ploaie, toată bucuria celorce grăbiau la altarul culturii românești și toată sfințenia clipelor mari. Au participat corporațiunile bisericești, politice și militare, instituțiile și reuniunile, elevii tuturor școlilor cu profesorii lor, iar reuniunea de cântări și muzică a ținut să-și dea și concursul activ.

Intrarea, coridorul, măreața sală de gimnastică — totodată și sală festivă — erau decorate cu brădet, plante sudice și cu țesături românești, având în mijlocul lor tablourile M. Lor al Regelui și Reginei asemenea și pe cei al generalului T. Doda, patronul liceului. Cu deosebită satisfacție și ca un bun augur al unei educații raționale, am remarcat pe pereții coridorului legile cercetașului român, pe 12 cartoane, ca elevii să le aibă deapauri înaintea ochilor. Din galeria salei de gimnastică atârna un puternic stindard național, iar în fundul scenei surădea coroana română, artistic lucrată din brad.

După chemarea Duhului Sfânt și sfințirea apei, serbarea însă s'a început cu un serviciu divin special, cu admirabile ectenii și rugăciuni ocazionale. Acest serviciu a fost pontificat de însuși P. S. Sa Părintele Episcop dr. E. Miron Cristea, asistat de I. P. E. Sa Părintele Arhimandrit Filaret Musta, P. C. Sa directorul seminariilor dr. Iosif Olariu, directorul liceului Sabin Evuțian ca diacon și de profesorii liceului Gheorghe Noaghea și Filip Pop ca presbiteri. Pompa acestui serviciu și actul sfințirii a pătruns pe toți cei de față.

Elevii liceului, sub conducerea profesorului Petru Banca, intonează imnul regal.

Când apare pe scenă, la masa decorată cu țesături românești, directorul Sabin Evuțian, publicul îl aclamează, iar o fetiță în costum românesc îi oferă un frumos buchet de flori naturale. Discursul directorului a fost o apoteoză a năzuințelor noastre din trecut, a izbândirii lor și a muncii instituțiilor de cultură întru desăvârșirea unității sufletești a neamului românesc, care s'a preamărit întru suferință. Sărbătoarea de azi — a spus D-sa — e simbolul vieții noi, a împărăției cerești pe pământ. Dacă 12 ani zidurile au făcut serviciu unor scopuri streine de tot ceea ce e românesc, azi ele întruclipează, după aproape jumătate de veac, o veche dorire a românilor din acest ținut, dorire care a vibrat mai întâiu și mai cu putere în pieptul celui ce azi e patronul liceului, în a generalului Traian Doda. Desvoltă apoi teza, că școlile — în special liceele — trebuie să fie de acum focare de energie națională. Incheie zicând: Din pragul noii vieți cu dor de muncă în suflete, Vă rugăm, Preasfințite, binecuvântați intrarea, ca să se zidească inimă curată înlăuntrul acestui lăcaș și duh drept să se înnoiască întru toate cele dinlăuntru ale sale.

Vorbirea de deschidere a fost subliniată cu aclamări și, la sfârșitul ei, o elevă de clasa VIII a dat directorului, în numele profesorilor și al elevilor, un frumos buchet cu plantică tricoloră.

Prea Sf. Sa Episcopul dr. E. Miron Cristea dă binecuvântarea, introducându-o printrun

admirabil discurs ca fond și formă, în care scoate la iveală puterea de viață a neamului nostru în mijlocul atâtor îndurări și încercări, dintre cari — șcum zice — mai greu am simțit înădușirea sufletului nostru românesc, care n'a putut trăi și nu sa putut manifesta liber. Iși ia apoi un întreg exemplu: prigonirile românilor, înainte de ce descălicară, mai ales cele religioase din partea catolicilor. — uneltirile calvine — în fine încercările de catolizare. Urmarea: înființarea celor două principate dunărene, cari au purtat în ele sămburele peirii monarhiei Austro-Ungare, — înghegarea regatului român, al cărui viteaz dorobanț nu numai a întregit hotarele României până la marginile extreme ale neamului nostru, dar a intrat biruitor chiar și în capitala celor mai mari dușmani ai noștri seculari, — dragostea către limba românească, — o literatură care a deșteptat conștiința de unitate culturală, — întărirea conștiinței în originea noastră din Romani.

Trece la persecuțiile, ale căror martori am fost înșine, insistând în special la „Schulpolizei”, între cari a fost și directorul de până acum al liceului. Zeci și sute de școli, între ele și liceul acesta, s'au zidit din banii noștri cu scopul de-a desființa prin ele sufletul nostru de român. A asistat la inaugurarea liceului acum doi ani și cu durere sfâșietoare a constatat din cuvântările tuturor oratorilor, cum aceasta școală avea să fie nu un institut de lumină, ci un iad infernal pentru sufletul românașilor din acest ținut al Banatului. Dar, cum în trecut, Dumnezeu nici de astădată n'a lăsat să crească arborii sovinișmului maghiar până la ceri. Iată, de ce a ținut să pontifice aici o slujbă dumnezească, ca prin rugăciuni și aghiazmă să scoată și din cel mai ascuns colț duhul vechilor tendințe de miaghiazare și să-l prefacă într'un templu de cultură și de curată dragoste către limba românească, credința bisericii noastre, neamul nostru și țara noastră, cum și pentru tot cel românesc. Cultura românească în semnul crucii strămoșești va face, ca această Românie-Mare să devină cât mai curând și o Românie Tare.

Indeamnă apoi pe elevi să alerge nu cu groaza și sfiiala de mai înainte, ci cu dragoste, plăcere și încredere în această școală, unde nu vă întimpină părinți mașteri, sdrobotorii sufletului vostru românesc, ci profesori români, părinți adevărați. Aveți pururea în vedere pe vrednicul bărbat al graniței, pe generalul Traian Doda. Iar voi, iubii membri ai corpului profesoral, cari aveți fericirea a instrui și crește aceste și multe alte generații, și între cari vă aflați șapte clerici ai bisericii noastre, creșteți aceste generații în duhul tradițiilor naționale și bisericești, neuitând, că cultura românească a izvorit din tinda bisericuțelor noastre, că numai pe această bază, de veacuri probată, vom întări pentru vecie neamul românesc și patria sa, acum întregită. În această nădejde — încheie — Vă împărtășesc tuturor arhierieștile mele binecuvântări, dorindu-vă ani mulți de bogate succese.

Publicul, adânc mișcat de frumoasele vorbe arhieriești, și-a manifestat îndelung alipirea către Arhipăstorul său.

Ca un ecou al vieții noi, semnalată de directorul școlii, corul Reuniunii de cânt. și muzică cântă „Astăzi Cristos se naște” de G. Muzicescu. Acest punct, asemenea celorlalte cântece Vidu: „Răsunetul Ardealului”, Muzicescu: „Brumărelul”, iar la sfârșit „Se-n-torc vitejii” de Castaldi, executate cu multă precizie, laudă pe maestrul conducător —

adevărat maestru — pe profesorul *Petru Banca*.

Punctele muzicale au fost întretesute cu declamări. Doi studenți (Pârnu și Blaj) au declamat „Sentinela română” de V. Alexandri, respective „Unirea tuturor” de maiorul Cârtescu, iar poetul bănățan G. B. și-a recitat poezia scrisă anume pentru această ocazie „Salutul Siminicului”, o admirabilă înșiruire de idei: Salutul cald al Siminicului liceului, memoriei lui Traian Doda și un îndemn profesorilor de a-și jertfi întreg avântul pe acest altar sfânt.

Correspondent.

Mult mi-i dor de Țara mea.

Mult mie dor de Țara mea
Când văd că nu sunt în ea.
Toată ziua tot muncesc
Noaptea nu mă odihnesc
Tot gândind la Țara mea
Când văd că nu sunt în ea.
Stau în Țara Ungurească
Murirar să prăpădească,
Tot arsă de foc să fie
Ea unguri să nu mai fie.
Tot muncesc și tot lucrez
Gândul nu-l pot depărta
Dela casa părintească
De averea strămoșească
Ce nouă ne-au dăruit-o
Și de spini ne-au curățit-o,
Să nu dorești nici odată
Trai din țara depărtată,
Să fie cât de frumos
E amară veninos.
Dar când ești în țara ta
Ai munci și-ai tot lucra
Și gânduri n'ai mai avea
Căci din veci ni-i dăruit
Locul unde ne-am născut.

Sold. Cristea Ilie
din Rgt. 3 Roșiori.

Școala profesională de fete din Arad.

După cum aflăm, pentru înființarea școlii profesionale de fete din Arad s'a pus temelia unei societăți, a cărei prezidenție a fost încredințată din partea Reuniunii femeilor din Iași, din a cărei inițiativă s'a pus temelia acestei societăți, doamnei Eugenia C. Pop iară viceprezidenția doamnei Hortenzia Veliciu. Prima adunare generală a societății, se va convoca imediat, ce societatea va număra destule membre. Atunci se va alege comitetul diriguitor al societății. Până atunci doamnele Eugenia C. Pop și Hortenzia Veliciu au preluat asupra lor, conducerea acestei instituțiuni de mare însemnătate culturală și națională, sarcină grea, fiind vorba de a îndeplini lucrările pregătitoare.

Publicul românesc din Ardeal și Crișana credem că își va ști achita datorința materială și morală față de neam, sprijinind din toate puterile noua instituțiune.

Faptul că d-nele Elena C. Pop și Hortenzia Veliciu, au luat în grija d-lor executarea frumosului plan al surorilor noastre din Iași, ne este o garanță îndestulătoare pentru grabnica înființare a acestei școli de specialitate, care va fi în stare să umplă un gol în terenul cultural al femeii române din Ardeal.

Donațiunile să se facă pe adresa doamnei Hortenzia Veliciu, viceprez. soc. Bulevardul Regele Ferdinand I. Nr. 1.

Cărți și reviste.

Au apărut:

Anuarul Reuniunii Femeilor Române din Sibiu pe anii 1917-18 și 1918-19.

Ideea Europeană No. 19 cu următorul sumar: În fața Votului Universal de D. Ioanițescu. Românii din America. În ciuda submarinelor, Ziarul unui pribeag dela Arhanghelsk la Montrose. Insemnări. Revista Săptămănei. Fapte & Recensii. Desene & Caricaturi. Prețul 50 bani.

INFORMAȚII.

— Consiliul dirigent a intervenit la guvernul din București, să se acorde și pentru câteva comune din Ardeal, care au fost în zona frontului, acțiuni în bani și material din despăgubirile de război.

Chestiunea va fi discutată în consiliul de miniștri. Greutatea ce o întimpină această chestiune este lipsa de fonduri, lipsă care a făcut să se oprească și aci predarea acestor acțiuni.

— Eri a fost în trecere în Arad d. general de div. bar. Ioan Boeriu, venind dela Sibiu.

D. gen. bar. Boeriu, un vechiu cunoscut al Aradului, care în timpul. când a servit la fostul regiment arădan a știut să-și câștige simpatiile întregii societăți românești din Arad, a făcut eri, însoțit de comandantul regimentului 93 infanterie, d. colonel Vlad, o vizită la prefectura orașului, domnului prefect dr. R. Veliciu.

— La primăria orașului Arad s'au făcut următoarele numiri:

Șef al biroului pentru afaceri militare a fost numit d. Ludovic Horvat, iar procuror substituit la poliția orașului d. Vendel Müller.

— Secretarul cultelor comunică, că toți bursierii cari merg în străinătate, leu începere de Luni, 3 Noemvrie, să se prezinte în București, la d. ministru de stat Vasile Goldiș, unde vor primi pașapoartele și sumele de bani necesare.

— In darea de seamă despre concertul dsoarei Viorica Ursuleac s'au făcut unele greșeli de corectură pe care le rectificăm cu plăcere. Ceișorul va ceti:

Alegerea bucdăilor bune, executarea deosebită. Dsoara Ursuleac are suficientă școală pentru a interpreta cele mai grele bucdăi.

— Duminecă 19 Oct. în comuna Ghioroc, s-au sfîșit școalele românești cari până acum toate au fost ungurești, s-a sfîșit și frumosul edificiu al casei comunale, unde bieții români mai nainte, de groaza „domnului notar” nici nu îndrăzneau să-și caște gura. Acest mic cuib al șovinismului maghiar a dispărut și el.

— Brigada 4 Jandarmi s'a instalat la Cluj, strada Mănăsturului nr. 17.

— Generalul englez Gordon a dat un banchet în onoarea plenipotențiarului antantei la Budapesta. La acest banchet au fost invitați și Ștefan Friedrich actualul ministru președinte maghiar, apoi Wekerle, cu conții Andrássy și Ion Zichy.

— Bancnote false á K 1000. S'a constatat că se află în circulațiune numărtoase bancnote false á K 1000 — din 1902. Falsificatele sunt puțin reușite și figurile spălătăcite. Capul e mai puțin modelat și umbritura pe frunte, obraz și bărbia este mai groasă. Fondul de culoare verde-brună al bancnotelor veritabile este la falsificatele acestea de culoare albastră. Seria și numărul, precum și stampila germano-austriacă sunt roșii.

— Primim la redacție *Dicționarul român-maghiar* partea I, alcătuit de profesorul S. Evuțian, directorul liceului din Caransebeș și dr I. Gross.

Dicționarul care se prezintă în condiții tehnice foarte bune, umple un gol simțit de toți aceia care voind să învețe românește, aveau lipsa unui astfel de dicționar. Prețul este de lei 20.

— Consiliul suprem a aprobat un raport redactat de către experți militari, propunând numirea unei comisii internaționale — de control militar în Austria. Această comisiune va rezida la Viena.

— Cercetările ce se fac la Budapesta pentru statistica celor uciși de bolșevici, au dovedit, că bolșevicii au schimbat cadavrele din cosciuge, încât în sicriu nu se află cadavrul celui indicat pe cruce sau pe cosciug.

— Consiliu dirigent resortul finanțelor în urma propunerii dlui Iuliu Arsenovici consilier ministerial și director de finanțe a făcut următoarele numiri de funcționari români la Direcțiunea financiară din Arad și la oficiile subordonate acesteia:

Mihail Covrig Roșianu, Iuliu Caba, G. Berereanu, Ioan Pocioianu, Sever Popovici, Mihail M. Măcelariu, Ștefan Budăi, George Teodorescu, Alexandru Serb, Victor Muntean, Virgil Hulea, Victor Dordea, Cornel Blaga, Petru Cati, Gheorghe Glava, Romul Ivan, Aurel Davidescu, Nicolae Popon, Romul Ladea, Iuliu Neagota, Alexandru Lucaciu, Augustin Santăi, Ioan Părău, Emil Noaghea, Iuliu Giurgevici, Alexandru Timariu, Nic. Morariu, Teodor Rafila, Ioan Frenț, Nicolae Savu, Nicolae Macian, Cornel Crișan, Eugen Ilica, Sofia C. Săbău, Emilia Leucuța, Anica Filimon, Tit Bodea, Aurelia Vernichescu, Cornelia Ambrus, Elisabeta Rusu, Aurelia Duma, A. Nonu Vespasian, Ecaterina Ugliș, Florica Pamfilie, Florica Bălean.

— Ziarul „Az Est” din Budapesta publică declarațiunile primarului Vienei, a dlui Reumann, cu privire la știrile despre împuternicirea bolșevismului la Viena. D. Reumann spune, că despre bolșevism în Austria nu poate fi vorba de când antanta a venit atât de maritimă în ajutorul Austriei atât cu alimente, cărbunii, cât și prin probabile deschideri de noi conturi.

— Tinerimea română din Diciosânmărtia aranjează o producțiune teatrală împreună cu dans, în ziua de 2 Noemvrie a. c. seara la orele 8, în sala festivă a „Hotelului „La Cerpați”. Venitul curat este destinat pentru ajutorarea elevilor săraci dela școlile de stat din Diciosânmartin.

CONVOCARE.

Industria de beton arădană, soc. pe acțiuni, își ține adunarea quartal-anuală obișnuită, în localul propriu din Arad, str. Széchenyi Nr. 1. et. I., la 11 Noemvrie a. c. la care învii cu onoare pe toți acționarii săi. Arad, 20 Oct. 1919. Direcțiunea.

Ordinea de zi: 1. Raportul direcțiunii despre afacerile săvârșite în cursul anului 1918. 2. Raport despre socotelile anuale, făcut de direcțiune. 3. Raportul comitetului de revizuire despre examinarea socotelilor făcute de direcțiune precum și despre bilanțul anual, precum și despre proiectele direcțiunii în chestiunea distribuției câștigului curat. 4. Aducerea hotărârii în privința celor cuprinse în punct 3. și votarea absolutoriului direcțiunii și comitetului de revizuire. 5. Alegerea noului comitet de revizuire. 6. Stabilirea onorariilor comitetului de revizuire. 7. Eventuale propuneri.

Notiță. Extras din regulamente: Fiecare acționar are câte un drept de vot după fiecare acțiune în valoare de 400 cor. La adunarea generală pot lua parte fie personal fie prin reprezentați, numai acei acționari, cari înainte de ziua fixată pentru adunare, depun la cassa societăți acțiunile cu bonurile nescontate, născute cu trei zile. Despre acțiunile depuse se dă revers, contra căruia acțiunile se vor restitui după ținerea adunării. Contul bilanț pe anul 1918 Avere: Arhiva 4237 cor. 70 f. Concesi și drepturi 53.000 cor. Activ și materii 35.38 cor. 40 f. Activ în Mărfuri 26.978, Hârtii de valoare 9000. Debitori 46.165 cor. 26 f. Transport de perden din anul 1917: coroane 7822 f. 09, câștig din anul 1918, cor. 89 f. 45. Perdere: Total 7732 cor. 64 f. Suma totală 150.747 cor. Datorii: Capital acționar 36.000 cor. Creditori 114.747 cor. Suma totală 150.747 cor.

Arad 1918 Decemvrie 1. Direcțiunea. Examinat și aflat în ordine. Comitetul de supraveghere. (Reproducerea nu se remunerează.)

Programul în alegeri al partidului național.

— Extrase din expozeul dlui Maniu ținut la Alba-Iulia. —

Desăvârșirea unității naționale prin realizarea ei în toate instituțiile de Stat.

Triumful culturii românești pe toate terenurile, fără a primejdi cultura neamurilor conlocuitoare.

Înlăturarea cu totul a particularismului provincial atât din gândirea noastră cât și din întocmirile de Stat și din instituțiile lui.

Întreținerea legăturilor de prietenie cu Aliații noștri.

Ocrotirea minorităților de către Stat. Întărirea Armatei.

Dreptatea socială.

Statul să jerească pe cel slab de exploatarea celui mai tare, iar pe cel mai tare să-l ajute a-și valida puterea fără ca să împiedece dezvoltarea celui mai slab.

Protecția Statului față de industria mică și comerț.

Dezvoltarea industriei mari cu ajutorul Statului.

Minimum de existență să fie scutit de dare.

Introducerea impozitului progresiv.

Câștigul de război să fie supus la impozite însemnate.

Dezvoltarea într-o largă măsură a stabilimentelor industriale ale Statului.

Participarea Statului la industria mare și la întreprinderile particulare, bazate pe averea națională.

Participarea muncii la câștigurile capitalului.

Ardealul și luptele politice din regat.

Cercurile liberale autorizate pretind că d. Iuliu Maniu plecând din București ar fi promis că, îndată ce va ajunge la Sibiu va face să se publice în „Patria” un comunicat prin care să desmintă că ar fi prezentat regelui un memorandum, cerând retragerea guvernului de generali.

Comunicatul ar urma să cuprindă și declarația că nici odată Consiliul dirigent n'a înțeles să se amestece în luptele politice din regat.

Să așteptăm însă publicarea comunicatului mai ales că se va putea ști care este intenția adevărată a ardelenilor și din modul în care comunicatul va fi redactat.

Declarațiile dlui Bontescu.

D. Bontescu ne-a declarat următoarele cu privire la alegeri:

— Dacă s'ar fixa o nouă dată pentru alegeri, în regat, noi le vom face totuși, pe-ale noastre.

Legea electorală dela noi nu este la fel cu cea dela d-voastră. Și apoi în regat se fixaseră alegerile și se și amânaseră de două ori, când noi nici nu întocmisem legea noastră electorală.

Cu privire la candidaturile d-lor Take Ionescu și Iorga, despre cari se spunea că ar fi fost propuse în Ardeal, tot d. Bontescu ne-a declarat:

— N'au fost propuse aceste candidaturi, și îmi închipui că nici d-nii Take Ionescu sau d. N. Iorga n'ar primi o astfel de propunere.

Noi am luat hotărârea să nu susținem candidaturile venite din regat, inspirați fiind de-o înaltă necesitate politică.

În Viitorul parlament se va vota unirea Ardealului cu regatul. Această unire trebuie să o voteze ardelenii singuri spre a nu se putea spune, cândva, că au venit elemente din regat să ne îndemne la act.

După mine, liber va fi oricine să candideze dela noi aici și de-aici la noi? (Izbânda)

TELEGRAME.

Alianțele României.

Viena 30. — Toată presa vieneză se ocupă cu proiectul alianței Franco-italo-române și declară a ști, că în această alianță va intra în curând Polonia, Jugoslavia, Cehoslovacia, Grecia și Ungaria. Față de această nouă situație, Austria trebuie să renunțe la orice dorință de alipire la Germania și să caute cât se poate de strânse legături cu aceste state unite într'un bloc atât de puternic. (Ag. Dacia).

Atitudinea Angliei în chestia Fiumei.

Londra 30. Senatorul Lodge primredactorului ziarului american „Chicago Tribune”, i-a făcut următoarea declarație: eu și colegii mei suntem pentru soluțiunea Fiumei, conform propunerilor lui Titoni. Fiume trebuie să aparțină Italiei, să aibă directă legătură ferată cu Triestul și Istria. Jugoslavia în schimb vor primi esire la mare printr'un port dalmatin. (Ag. Dacia).

Biserica cehă s'a rupt de Roma.

Praga 30. Biserica cehoslovacă a declarat la 28 Octombrie ruperea de biserica din Roma, și înființarea bisericii naționale cehă, cu limba liturgică cehă. Mișcarea aceasta, pregătită cu mult înainte, a pornit din rândul preoției și a fost sprijinită de întreg poporul. (Ag. Dacia).

Demonstrații bolșeviste la New-York.

Viena 30. — Elemente bolșeviste au aranjat la New-York mari demonstrații ca semn de protestare contra ordinului blocării Rusiei sovietiste. Cu ocazia aceasta s'au înscenat bătăi sângeroase de stradă. Intervenind poliția, a executat mai multe arestări. S'a deschis o anchetă severă. (Ag. Dacia).

Raporturi comerciale între Jugoslavia și Ungaria.

Belgrad 30. — Guvernul jugoslav a decis să dea Ungariei însemnate cantități de cărbuni din minele dela Cincibiserici, parte contra mărfuri textile și industriale. (Ag. Dacia).

Favoruri Bulgariei.

Paris 30. — Consiliul suprem s'a ocupat cu răspunsul delegației bulgare. „Le Petit Parisien” anunță, că consiliul suprem va schimba unele condițiuni privitoare la granița dinspre Serbia și Marca-neagră, dar nici una din cele privitoare la Tracia și Strumița, toate celelalte condițiuni, rămân așa cum au fost redactate. (Ag. Dacia).

Intre români și sârbi.

Zürich 30. — Național Zeitung din Elveția dă următoarea știre din Belgrad: „Neînțelegerea pentru Banat între Jugoslavia și România devine tot mai gravă. Intre aceste două state n'au fost niciodată legături diplomatice (!) Mai multe note trimise de guvernul sârb României au rămas fără răspuns de către guvernul român. Sârbia n'a primit nici cărbuni de aceea a interzis exportul în România.”

Proiectele lui Friedrich.

Budapesta 30. — Se comunică din sursă elvețiană că primul ministru maghiar persistă în intenția sa de a convoca vechiul parlament din Budapesta spre a face să i se aprobe legea electorală și spre a proceda la numirea unui consiliu de stat de 5 membri destinați să guverneze Ungaria în timpul perioadei de tranziție până la formarea unui nou guvern. Proiectul acesta este viu combătut de către liberali și socialiști cari văd în el o îndrumare spre restabilirea anarhiei. Firește că Friedrich ar face parte din guvernul provizoriu și și-ar asigura concursul lui Wekerle și al financiarului Leo Lanczy. Spre a învinge opoziția Friedrich asigură că va face apel la toate partidele și la toți oamenii politici cari n'au avut nici o relație compromițătoare cu Béla Kuhn și Karolyi. Se spune că acesta din urmă s'ar pregăti să părăsească Praga spre a se duce în America.

Boala lui Wilson.

Paris 30. — Un senator american face într'o scrisoare revelațiile următoare:

Președintele e în mare primejdie. Starea sa este astfel încât cea mai mică sforțare cerebrală din partea sa ar provoca un desnodământ fatal. Grație unor bune îngrijiri, medicii îi vor conserva poate viața, dar va fi condamnat pentru restul zilelor sale să vegeteze; el nu mai poate fi considerat de acum ca un factor util în afacerile publice.

(Ag. Dacia).

Noua ordonanță privitoare la protest.

Resortul justiției dela E. D. R. a emis cu data de 28 Septembrie a. c. sub Nr. 2913 privitor la cambii, asigurațiuni comerciale și warante următoarea ordonanță:

ART. 1. În ce privește cambiile, bonurile (mandatele) comerciale și warantele scăzute după ziua de 30 Iunie 1919, inclusive până la 30 Septembrie 1919, asupra căror efecte prin ordonanța 1352/1919 Just. (Gazeta Oficială Nr. 40) s'a prolongat termenul înfățișării pentru plată, precum și al înfățișării în scop de plată, pentru onoare (névbecsülési fizetés) și a luării actului de protest în lipsa de plată până la 15 Octombrie 1919 inclusive, pentru conservarea acțiunii de plătire și a acțiunii de regres pentru plătire, cu excepțiunea efectelor la vedere, nu este nevoie de înfățișare pentru plată și a face protest, nici înștiințarea obligațiilor anteriori nu-i obligatoare.

Creditorul îndreptățit la acțiune de regres la efectele indicate în alineatul prim nu mai atunci poate pretinde cheltuielile actului de protest, dacă protestul s'a făcut inclusive până la 15 Octombrie 1919, taxa de schimb (13% váltódíj) însă o poate pretinde și atunci, dacă n'a protestat efectul. Interese (dobândă) se pot computa dela scadență.

Art. 2. În ce privește cambiile, bonurile (mandatele) comerciale și warantele scadente după ziua de 30 Septembrie 1919 incluzise până la 31 Decembrie 1919, termenul normat de lege referitor la înfățișarea pentru plată, precum și a celei în scop de plată pentru onoare și a luării actului de protest în lipsa de plată, prin prezenta îl prolongăm inclusive până la 15 Ianuar 1920. Dacă înfățișarea pentru plată se face în acest restimp, interesele (dobânda) se pot computa dela scadență.

Dreptul de depozitare normat în § 40 al legii XXVII: 1876, compete acceptantului timp de 15 zile comune, computate dela ziua scadenței.

Dreptul de rescumpărare normat în § 48 al legii XXVII: 1876 compete obligatului după scadență și în cazul acela, dacă cambiul n'a fost înfățișat și actul de protest nu s'a luat.

Art. 3. Ordonanța prezentă nu alterează normele stabilite în ordinațiunile moratorului și în ale aceleia, care ridică moratoriul în ce privește cambiile, bonurile (mandatele) comerciale și warantele.

Art. 4. Ordonanța aceasta intră în vigoare în ziua publicării în „Gazeta Oficială”.

Cenzurat: L. Luca.

Teatru, Muzică, Cinematografe.

Teatrul APOLLO
În 30, 31 Octombrie
1, 2 Noembrie.

Atracțiune italiană

Vestezire în Maiu
dramă socială în 5 acte.
În rolul principal: Leda
Gys.

Te 614

Teatrul URANIA
În 30, 31 Octombrie
1, 2 Noembrie

După romanul lui Turgenyev

Arabella

dramă socială în 5 acte.
În rolul principal: Pola
Negri.

AVIZ.

Cantinele din cetatea Arad, cari se numesc „La baie” și „Grenadir” se dau în arândă pe un an, începând cu 1 Ianuarie 1919. Cei interesați vor avea să-și înainteze în scris Comandamentului cazarmei (cetate) până în 1 Noembrie a. c.

Condițiunile mai apropiate se pot vedea în orele oficioase la biroul de geniu — „Timișoara”, filiala Arad-cetate, edificiul „garda principală”.

Comandamentul cazarmei
(cetate)

Bi 590-10

Lt. Colonel Vlad.

C. F. R. DIRECȚIA REGIONALĂ ARAD.

No 25084/919. III.

Concurs.

Direcțiunea Regională a Căilor Ferate Române din Arad deschide concurs public pentru închirierea restaurantului din gara Alba-Iulia. Inchirierea va începe dela 16 Noembrie 1919 și va dura până la 15 Noembrie 1924 adecă cinci ani.

Condițiunile de concurs se pot vedea în fie care zi dela orele 8 până la 14, la secția secretariatului a Direcțiunei Regionale a C. F. R. Arad, la cereri în scris se poate primi și prin poștă.

Ziua ultimă de primirea concurselor se stabilește ziua de 7 Noembrie a. c.

Reflectanții sunt obligați ca înainte de preda ea concursului să depue la Cassa Direcției 500 (Cinci sute) Coroane cauție indicând numărul acestui concurs.

Cauția se poate depune și în hârtie de stat. Arad, la 24 Octombrie 1919.

Director Regional:
Ispravnic.

Di 619-3

Nr. 871/1919.

Licitațiune de lemne.

Ocolul Silvic erarial din Pecica aparținător Regiunii Silvice din Lipova va vinde pe calea licitațiunii publice încopciată cu oferte închise 153.18 m. cub. frasin, 13.79 m. cub. ulm și 6.71 m. cub. plop, bușteni (trunchii) de clădire, depozitați la gara C. F. R. în Németszentóéter.

Licitațiunea va avea loc în 10 Noembrie a. c. la orele 9 dim. în biroul ocolului silvic din Pecica. Până la acest termen sunt a se înainta ofertele închise, provăzute cu vadiu de 3200 Cor. în bancnote stampilate.

Oferte sosite mai târziu, nu se vor lua în considerare.

Prețul de exclamare pentru frasin 300 Cor. pentru ulm 250 Cor. pentru plop 100 Cor. per m. cub. Tot lemnul se va vinde în un singur grup.

Condițiunile de licitație, apoi datele referitoare la calitatea lemnului se pot vedea în biroul ocolului, tot acolo se estradau, pe lângă solvirea tacsei de 1 Cor., și blanchete și pli-curii pentru ofertele închise.

Pecica română, la 21 Octombrie 1919.

Re 627

Ocolul silvic erarial.

CONCURS.

„Victoria” institut de credit și economii în Arad publică concurs pentru ocuparea mai multor posturi de

funcționari și practicanți

Cererile ajustate cu copia eventualelor documente și cu indicarea pretensiunilor sunt a se adresa la Direcțiunea institutului.

Vi 631

PREFECTURA JUDEȚULUI SIBIIU.

Nr. 604-1919. pref.

PUBLICAȚIUNE.

În mai multe comune din județul Sibiu sunt vacante posturi de secretari comunali.

Prin aceasta învit pe toți cei ce posed cvalificațiunea prescrisă în Art. de lege XX. din 1900, ca cu grăbire să-și înainteze prefectului județului Sibiu, cererile de concurs provăzute cu documentele justificative.

Retribuțiile sunt cele statorite prin Decretul Nr. XX al Consiliului Dirigent, publicat în Gazeta Oficială Nr. 60.

Cererile sunt a se înainta prin cei ce sunt fără serviciu, în mod direct, iar prin cei ce de prezent ocupă vre-o funcție publică, pe cale ierarhică.

Sibiu, la 25 Octombrie 1919.

Dr. Comșa

prefect al județului.

Pe 637-2

Primăria orașului Timișoara

caută **trei** traducători, cari posed perfect limba română și maghiară.

Posturile sunt bine retribuite.

Pi 634

Primar șef.

„ARĂDANA”

SOCIETATE COMERCIALĂ ȘI INDUSTRIALĂ PE ACȚIUNI ARAD.

AVIZ.

Rugăm pe toți acționarii cari nu și-au solvit încă rata II. pentru acțiunile subscrise la noi să binevoiască a o achita în restimpul cel mai scurt.

Plătirile se pot face sau direct la cassa institutului sau cu asemnată prin mijlocirea altor institute de bani. A 633-5

Dă instrucții din limba

ENGLEZĂ

(instruiază gramatica, literatura, conversație și corespondență comerciale), fost student de universitate în Anglia și America. Ardesa: Örfi, Strada Munkácsy 3. O 640

ANUNȚ.

Se dă în arândă

un hotel și cârciumă

în Brad.

Go 629

Adresa la administrație.

O dactilografă

care posed perfect în scris și cetit limba română și maghiară caută aplicație. Mu 628

Adresa la administia „Românul”.

Casă de vânzare

cu băcănie bine cercetată, înființată acum 25 ani, cu brutărie și cu locuință cu 3 odăi, cari pot fi momentan ocupate. Deslușiri servește biroul de anunțuri Ștefan Wallinger str. Wilhelm Lazar. Ha 641

„ARĂDANA” societate comercială și industrială**AVIZ.**

Se află de vânzare în mare următoarele mărfuri pe lângă prețurile cele mai convenabile: Cremă de ghețe importată din străinătate, Sodă cristalizată, floare de pucioasă, săpun, bomboane și foi de sena.

Un cancelist

În etate de 30 ani cu familie, cu praxă de 10 ani, în stare de a conduce singur o cancelarie secretarială, caută post pe 1 Noembrie și ca adjunct. S'ar duce într'o cancelarie secretarială pe lângă o plată corespunzătoare. Dânsul a fost și până acuma angajat la o cancelarie secretarială cercuală. Da 615

Adresa la Administrație.

Croitoreasă venită din Craiova

roagă onor. Doamne Române din Arad și județ a vizita atelierul ei din str. Kálmán János Nr. 7-9 unde se execută paltoane și rochii cu gust după modele Franceze și Engleze. Rog onor. Doamne a-mi acorda binevoitorul lor concurs. Cu toată stima

Elena Winterstein.

Caut un scriitor

cu ceva praxă pentru biroul oficiului secretarial din Bănești (pu. Halmagiu, jud. Arad). Salar 400 cor. lunar și 50% din venitele lucrate de dânsul, ori prânz, cină, luminat, încălzit 150 cor. lunar și 25% din venite. Se recere cunoașterea ortografiei române. Cei căsătoriți, fără copii, sunt preferiți și plată după învoială. Ofertele sunt a se înainta la Petru Popovici secretar cercual. Po 626

Mantale și Pneumatice pentru Automobile

se găsesc în toate dimensiunile. Reprezentantul pentru Arad: VICTOR BARTHEMES str. Salacz Nr. 3. Ba 650-25

Se angajează

imediat de cătră institutul nostru

- 1) Un bun achizitor-incasator
- 2) Un cassier, și
- 3) mai mulți funcționari agili.

Preferiți sunt cari au fost la bănci, ori la vre-o casă de comerț. Pot concura și D-șoare. Oierțele în cari se vor arăta pretențiile, garanța și referințele se vor adresa:

Direcțiunea TIPOGRAFIEI CONCORDIA
SOC. PE ACȚII ARAD.